

Albrecht Hohenzollern: od wielkiego mistrza do księcia Prus

PRUSY ZAKONNE
Państwo zakonne w Prusach do 1525 r.

PAŃSTWO ZAKONNE (przed 1525 r.)
Tytuł władcy: wielki mistrz Zakonu
Herb: czarny krzyż zakonny
Religia: katolicyzm

PRUSY KSIĄŻĘCE (po 1525 r.)
Tytuł władcy: książę pruski (z nadania króla polskiego)
Herb: czarny orzeł z literą „S” (Sigismundus)
Religia: luteranizm

SEKULARYZACJA I REFORMACJA
Albrecht przyjął luteranizm i przekształcił pruskie państwo zakonne w pierwsze świeckie państwo protestanckie.

WIELKI MISTRZ
Albrecht Hohenzollern był ostatnim w Prusach wielkim mistrzem przed likwidacją państwa zakonnego.

OSTATNIA WOJNA (1519–1521)
Konflikt zbrojny z Polską wyczerpał pruskie państwo zakonne i ujawnił słabość jego podstaw politycznych.

SYMBOLIKA ZAKONNA
Dominacja surowego, czarnego krzyża na białym płaszczu jako znaku władzy teokratycznej.

PIERWSZY KSIĄŻĘ PRUS KSIĄŻĘCYCH
Albrecht Hohenzollern został pierwszym świeckim księciem Prus Książęcych. Czarny orzeł z literą „S” — znakem nawiązującym do króla Zygmunta I Starego — przypominał o lennej zależności Prus od Korony Polskiej i symbolizował początek nowej epoki w dziejach regionu.

HOŁD PRUSKI 1525
Publiczne uznanie zwierzchnictwa króla Zygmunta Starego uczyniło z Albrechta lojalnego lennika Korony Polskiej.

NOWOCZESNE KSIĘSTWO: PRZEŁOM 1525 ROKU

Reformacja

Traktat

GRUNWALD MUZEUM

TOTALIZATOR SPORTOWY

WARMIA MAZURY

Zeskanuj, aby zobaczyć więcej

Tablica II — Albrecht Hohenzollern

Albrecht Hohenzollern zapisał się w historii jako postać przełomu. Był ostatnim wielkim mistrzem zakonu krzyżackiego w Prusach i zarazem pierwszym świeckim księciem nowo utworzonych Prus Książęcych. W jego życiu i decyzjach odbiły się wszystkie napięcia epoki: kryzys średniowiecznego zakonu, narodziny nowoczesnej polityki oraz wpływ reformacji na porządek europejski.

Gdy obejmował władzę jako wielki mistrz, państwo zakonne nie było już dawną potęgą. Formalnie nadal istniało, lecz po pokoju toruńskim z 1466 roku pozostawało w cieniu Korony Polskiej. Albrecht próbował ten stan odwrócić. Nie chciał uznać zależności od polskiego monarchy i liczył, że dzięki powiązaniom dynastycznym oraz wsparciu z zewnątrz odzyska pełną samodzielność. Takie nadzieje doprowadziły do wojny z lat 1519-1521, która okazała się ostatnim aktem militarnej polityki zakonu.

Konflikt nie przyniósł sukcesu. Zamiast odbudowy siły ukazał słabość państwa zakonnego. Zakonowi brakowało pieniędzy, ludzi i politycznych możliwości prowadzenia długiej wojny. Albrecht stanął więc wobec pytania, którego nie mogli już uniknąć jego poprzednicy: czy dawny porządek da się jeszcze utrzymać?

Odpowiedzią stała się zasadnicza przemiana. Pod wpływem nowych idei religijnych Albrecht przyjął luteranizm. Odrzucił regułę zakonną i zgodził się na sekularyzację Prus. W miejsce państwa krzyżackiego powstało świeckie księstwo, a on sam z wielkiego mistrza stał się księciem. To nie była tylko zmiana stroju, tytułu czy herbu. Była to zmiana całej logiki władzy: od wspólnoty zakonnej do dynastycznego państwa lennego.

10 kwietnia 1525 roku Albrecht uklęknął przed Zygmuntem I Starym i złożył hołd lenny. W ten sposób dawny przywódca zakonu uznał zwierzchność króla Polski. Gest ten zamykał epokę krzyżacką w Prusach, ale zarazem otwierał nową erę, w której Albrecht miał rządzić już nie jako zakonnik i wojownik, lecz jako książę zależny od Korony.